

Een monumentale strijd om gierzwaluwen in het Begijnhof te Diksmuide

Het Begijnhof in Diksmuide is momenteel wereldberoemd in Vlaanderen! Dit was tot vorig jaar niet het geval. Alles veranderde voor het Begijnhof dankzij het Canvas-programma Monumentenstrijd en wellicht ook uw West-Vlaamse stem voor dit sociaal initiatief uit onze eigen regio.

Het programma Monumentenstrijd verzamelde 1 miljoen EUR in voor een restauratiefonds. De winnaar van het programma kreeg de nodige centen om z'n gebouw een volledige restauratie te geven en het zo in ere te herstellen. Maar ook de andere finalisten van de wedstrijd kregen nog een deel van de (rest)koek. De stoomstroopfabriek van Borgloon bleek in de finale op 19 februari 2007 de verrassende winnaar. Ons Begijnhof werd uiteindelijk verdienstelijk vierde. De strijd werd wat ongelijk gespeeld. De

West-Vlaamse voorronde, waarin het Begijnhof de Koninklijke stallingen uit Oostende klopte, werd slechts beslecht aan het begin van de finale-avond waardoor de publieke werving voor de finale door het Begijnhof minder kon worden georganiseerd.

Het Diksmuidse Begijnhof?

Het pittoreske Begijnhof van Diksmuide bestaat sinds de 13e eeuw en is één van de drie begijnhoven in West-Vlaanderen naast Brugge en Kortrijk. Bij de aanleg van de versterkingen rond Diksmuide kwam het binnen de omwalling te liggen. De nabije Handzamevaart stelde de begijntjes in staat de kost te verdienen met het wassen, bleken en bewerken van wol, laken en linnen. Ook zieken verzorgen en kantklossen behoorden tot hun activiteiten. Onder het Franse bewind werd een deel ingericht tot gendarmekazerne. In 1914 ging ook het Begijnhof ten onder aan het oorlogsgeweld en verdwenen de oorspronkelijke bewoners voorgoed uit het stadsbeeld. Toch werd de site heropgebouwd in de oorspronkelijke stijl. Het begijnhof kreeg een sociale rol, eerst als rusthuis en sinds 1990 wonen er volwassen personen met een verstandelijke handicap.

De huidige toestand van het Begijnhof is allesbehalve goed te noemen. Enkel één gedeelte wordt momenteel bewoond, de rest is onbewoonbaar. Met een uitgebreide restauratie zou de volledige site terug kunnen worden bewoond en kan ook de toeristische poot worden versterkt.

Het Begijnhof van Diksmuide is eigendom van de Lovie uit Poperinge. Dit centrum heeft diverse locaties waar mensen met een verstandelijke handicap worden begeleid, waaronder het Begijnhof. Wat niet gekend was bij de eigenaar en ook niet was opgenomen in het voorlopige restauratiedossier, was het instandhouden van de gierzwaluwenkolonie (12 à 18 koppels) na de restauratie. Dankzij Wim Parmentier, opvoeder bij de Lovie te Poperinge, werd de kat de bel aangeboden. Wim maakte voor de directie een dossier klaar waarin de problematiek werd

aangekaart. De gierzwaluwen broeden momenteel op de muurbalken en kruipen tussen de overstekende dakpannen en de muur de broedruimte binnen.

Waarmee moet men nu rekening houden bij de restauratie ?

1. Absolute prioriteit ligt in het **behoud van de nestruimten én de toegang** hiertoe. Het betreft een geklasseerd gebouw waardoor er aan de structuur (vooral het dak) en de materialen wellicht niet veel zal veranderen. Wellicht is de kolonie gierzwaluwen even oud als het Begijnhof zelf en zou de kolonie mee moeten worden geklasseerd! Op de zolderruimte kan eventueel gekeken worden of de gierzwaluwen het gebouw verder kunnen binnendringen. Indien dit het geval is kan dit bij de restauratie worden verhinderd. Eventueel kan er een geluidsisolatie worden aangebracht wanneer deze ruimte als slaapruijnte wordt ingericht. Het is eveneens van belang om de bestaande invliegopeningen te behouden. Een verandering van een 30-tal cm kan genoeg zijn voor de gierzwaluw om z'n nest niet terug te vinden.
2. Om geen broedseizoen verloren te laten gaan is het aangewezen om tussen eind april tot na het bouwverlof **geen werkzaamheden** uit te voeren aan het gebouw. Ook het plaatsen van stellingen aan het gebouw kunnen de gierzwaluwen verhinderen om het nesten te bezetten.
3. Van deze gelegenheid kan ook gebruik worden gemaakt om **extra broedruimten** te voorzien in het gebouw. Dat kan bijvoorbeeld het geval zijn aan de straatzijde van het Begijnhof waar momenteel een dikke kabel (ICS-net) de toegang verhinderd tot eventuele nestruimten. Bij een kolonie van 12 koppels zullen nieuwe invliegopeningen relatief snel (het eerste, zoniet het tweede, jaar) worden ontdekt indien ze in een aangrenzend gebouw zijn gelegen en identiek zijn aan de andere invliegopeningen.

Dit dossier wordt ongetwijfeld vervolgd in één van de volgende nummers van De Kerkuijl!

Kris Degraeve